

וזכני לגדל

הרב אשר יחיאל קסל

רב כפרי הנוער זוהרים ואפיקי אור

לשאלות והרצאות: kassel@kfar-zoharim.org.il

אחרי החגים

מתעודת הזהות". הייתי מצטער בצערו של כל תלמיד בכפר שהיה אומר לי את זה, אבל לא בזאביק. זאביק יש לו הורים מסורים אוהבים שהסכמתם להישארותו של זאביק בכפר בחג, הייתה מתוך כבוד לרצונותיו ובכל אופן זאביק כועס.

וכאן מונח אולי הכאב הגדול של הבנים הנושרים. הם לא רוצים להיות ה"אינדיק" של רבי נחמן, הם רוצים שיאהבו אותם, הם רוצים שילחמו עליהם הם רוצים שיחפשו דרכים לצרף אותם לשולחן החג באופן שהם לא ירגישו דחויים, שלמאן דהוא במשפחה יכאב הלב אם הם לא יהיו, וילחם בכול הכוח שהם יגיעו. כן, אולי הם ירטנו על כך שהם נאלצים לחזור הביתה, אבל ליבם יתמלא גיל רון ושמחה. הנה אני רצוי, אכפת להורים שלי שאני אהיה לידם בחג, אני לא מקלקל את השידוך של אחותי ואני לא ספר תורה פסול, אני רצוי.

את יוסי פגשתי חוזר מהחג שמח ועליו, שאלתי אותו ולשמחה מה זו עושה, ויוסי סיפר לי שהיה בביתו בחג, יחד עם כל בני המשפחה. 'פעם ראשונה שנהניתי בחג אצל ההורים שלי' הודה יוסי באוזני. בשיחה עם אימא של יוסי התבררה הסיבה לחג הנפלא שחוה יוסי, וכך סיפרה האם: חליתי בשפעת בערב החג ואף אחד לא יכול היה לקחת את האחריות על הבישולים על כתפיו, יוסי הציע לי עזרה, ואני בחולשתי אמרתי לו שיעשה מה שהוא יודע כי לי אין כוח. הוא התחיל בקל ועבר לקשה וכנראה יכולותיו בבישול הם גדולים, וארוחות החג כולם מהדג עד הלפתן היו יצירותיו. אומנם אני הדרכת, אבל הוא ביצע, וכולם נהנו ופרגנו לו, ואנחנו - אמרה האם - הרגשנו שהוא שינה את התנהגותו מן הקצה אל הקצה, הרבה יותר מתחשב, הרבה יותר מבין ומכבד.

'בית זה לא פנימייה' הסביר לי פעם תלמיד בכפר, אני לא רוצה לישון בבית, אני רוצה להרגיש חלק מהבית ועלינו ההורים מוטל להפוך את הילד שמרגיש לא רצוי, לילד שמרגיש רצוי מאוד. כמה אחריות מונחת על כתפיו כהורים לראות את מעלת ילדינו, לנצל את היכולות שלהם נכון כדי שירגישו חלק. אבל אם חשבתם שסיפורו של יוסי - שנהנה כל כך בביתו - תם, טעות בידכם. יוסי סיפר למדריך שדבר אחד כאב לו במוצאי החג: למה הוא לא בישל ארוחות לפני שנים. 'אם הייתי מבשל כבר לפני כמה שנים, לא הייתי מגיע למקום שבו אני נמצא כעת' אמר בראש מושפל ועם דמעה שזלגה מעינו. כן, אם הבן לא ירגיש תרנגול הודו, הוא גם לא יתנהג כמו תרנגול הודו.

היום כפר זוהרים ממעט מאוד בנתנית אפשרות לנערים להישאר בחג בכפר, ההבנה היא כי עדיף לנערים להיות בבית גדלה ככול שהניסיון גדל, אבל עדיין אפשר לראות את הקושי אצל התלמידים כאשר הם חוזרים מהחגים לכפר, הם חוו דחיה גם אם ההורים עשו הכול למענם, כי הקהילה דוחה החברה דוחה.

זה הזמן לערר את עצמנו - כן את אלו שאין להם בן חמישי - אבל יכולים לקרב את הבן החמישי של השכן. אין סגולה גדולה מזו כדי להציל את ילדינו מרדת שחת, אנא קרבו את הקרובים.

ישבתי בחדר האוכל בכפר, והתבוננתי בחזרה הגרלית שעשו תלמידי כיתה י"ב לכבוד פורים במחזה שהיה מבוסס על סיפורו של רבי נחמן מברסלב, ה"אינדיק".

במחזה הציגו התלמידים משפחה חרדית היושבת לביל שבת סביב השולחן, ובן אחד אינו מתנהג כשאר אחיו. כאשר אביו אומר דברי תורה, הוא עסוק במריבות עם אחיו, מה שגורר צעקות מהאב והאימא נאלצת להתערב וששון ושמחה פורצים לביל שבת מסביב לשולחן, עד שהבן מחליט אינני יותר בן אדם, אלא אני תרנגול הודו. במהלך החזרות התקשה אחד התלמידים להציג, אך אז תלמיד אחר פנה לעברו ואמר: 'מה הבעיה. תעצום עיניים ותתנהג כמו שהיה בבית שלך בלילות שבת, תיזכר במריבות של אבא ואמא שלך איך להתנהג אתך'.

המשך המחזה היה הניסיונות של האבא לרפא את בנו. האבא הביא רב שניסה להשפיע על הבן שיחזור למוטב, וכך הציגו התלמידים את הרב. בתחילה הוא דיבר בנחת וניסה להשפיע על הבן לחזור למוטב, בשלב השני התחיל הרב לצעוק עליו ולומר לו שהוא עושה להוריו בושות, 'איך הם יחתנו את האחיות שלך?! אתה ספר תורה פסול, תתבייש לך', אמר "הרב". החברה הציגו עוד ניסיונות שונים ומשונים להצלת האינדיק, עד לסוף המחזה בו מגיע המדריך מזוהרים שמתיישב עם תרנגול הודו מתחת לשולחן, ויחד עמו הם מתרוממים יחד ממש כמו במעשה של רבי נחמן.

נזכרתי במחזה הזה בסוף חודש תשרי, לפני כמה שנים אחרי חג סוכות. מאחר ולא מעט תלמידים נשארו בחג בכפר, הלב נצבט לראות ילדים שבוחרים להישאר בכפר בחג, שכן ככול שהכפר יתאמץ להנעים את שהותם בו, עדיין הוא רחוק מלהיות בית, ועדיין יש נערים המעדיפים להישאר בכפר מלכת לביתם. המחזה הנ"ל הציג את הסיבה: אנחנו מרגישים דחויים לא רצויים וקשה לנו להרגיש כך. לכן הם מעדיפים להיות בכפר השקט והמשמים מאשר לשבת ליד שולחן החג ולהרגיש לא רצויים.

את אימא של שמחה זה הוציא מדעתה, היא פשוט נפגעה מדוע הבן שלה לא מוכן לחזור הביתה. היא אוהבת אותו, היא דואגת לו ואכפת לה ממנו, כך שהיא לא מבינה מדוע הוא צריך להיות סמוך על שולחן זרים כשבבית יש לו מקום. העוסי"ת ניסתה להסביר לאימא שאומנם שמחה מבין שאף אחד לא אמר לו ללכת, אבל הוא מרגיש לא רצוי, הוא מרגיש שהוא יוצר בעיה בעצם נוכחותו זה גורם לו להרגיש דחוי. האם התקשתה להבין זאת, 'אבל אנחנו עדיין אוהבים אותו' הסבירה, 'אומנם אנחנו לא שבעי רצון ממצבו ואנחנו מיואשים ממנו אבל הוא עדיין אהוב' אמרה.

גם את זאבי פגשתי אז לפני שנים. ביום של אחרי החג פניו נפולות והוא במצב רוח רע, ניסיתי לתחקר אותו מה ארע, מה גורם לו לדכדוך והוא בישורתו ופתיחותו נאם את נאום הגבר שלו: "אף אחד לא באמת נלחם שאני אחזור הביתה לחג, חלקם אפילו שמחו בזה שנשארת בכפר ואם זה היה תלוי בהם, הם היו מוחקים אותי